

Taşıtlarda Lastiğin Özellikleri Ve Trafikteki Önemi

Dr. Yük. Müh. Ali HELVACI (E) Müsteşar

Lastik Temel Bilgileri

Lastiğin üzerindeki rakamlar ne anlama gelir?

Lastiğinizin yanağına baktığınızda, çok sayıda alfanümerik kod ve sembol göreceksiniz. Bu lastik işaretleri size lastik kullanımı veya değişimi konusunda önemli bilgiler sunar.

Lastik ebadı nasıl okunur?

Lastiğin boyutu, sayılar ve harflerle belirtilir. Bu karakterlere bazen lastiğin önerilen kullanımını belirten ilave harflerin eklendiğini unutmayın.

Bu harfler şunlar olabilir:

- **P:** Binek Araç
- **LT:** Kamyonet
- **C :** Ticari araç van lastiği
- **XL, HL veya Güçlendirilmiş:** Boyutlarına göre normalden daha yüksek yük kapasitesine sahip lastikler. Bu tür lastikler muadilleriyle değiştirilmelidir (örnek: bir HL lastiği başka bir HL lastikle değiştirilebilir)
- **T:** Geçici (yedek lastik)

Lastik genişliği ve en boy oranı nasıl okunur? Örnek: 205 / 55

Sayılar lastiği değiştirmeniz gerektiğinde doğru lastiği bulmanıza yardımcı olacak önemli lastik işaretleridir. İki sayıdan ilki, lastiğin nominal kesit genişliğidir. Lastiğin iç ve dış yanağı arasındaki mesafeyi milimetre cinsinden gösterir. Örneğin 205, lastiğinizin nominal olarak 205 mm genişliğinde olduğu anlamına gelir. İkinci sayı, lastiğin yanağının yüksekliği ile lastiğin genişliği arasındaki ilişkidir. Bu sayı yüzde olarak ifade edilir. Örneğin 55, lastik sırtının üst kısmı ile jant arasındaki yanak yüksekliğini belirtmekte ve lastik genişliğinin %55 olduğunu göstermektedir.

Lastik yapı tipi ve tekerlek çapı nasıl okunur? Örnek: R 17

Lastik işaretleri genellikle bir harf ve bir sayıdan oluşur. R harfi, lastiğin iç yapısının radyal olduğunu gösterir. Harften sonra bir sayı görürsünüz. Örneğimizde: 17 Bu sayı inç cinsinden ifade edilir ve lastiğin takılacak şekilde tasarlandığı tekerleğin çapını gösterir.

Lastik azami yükü ve endeksi nasıl okunur? Örnek : 91 V

Lastiğinizin yanağında bir sayı ve ardından bir harf bulacaksınız.

Lastik yük endeksi (örneğimizde: 91), tek bir lastik tarafından taşınabilecek maksimum yüke (kg cinsinden) karşılık gelen bir koddur. Lastik hız endeksi (örneğimizde: V) bir lastiğin azami yük taşıyabileceği maksimum hıza karşılık gelen bir koddur.

Marka adı ve lastiğin menzili nasıl belirlenir?

Üreticinin marka adını, lastiğin menzili gibi, her zaman lastik yanağında kolayca görebilirsiniz. Örnek "[Pilot Sport 4 S](#)" ismi lastiğin menzilini ifade etmektedir.

Lastik tipi nasıl belirlenir?

Lastiğinizin yanağındaki "Tubeless" (iç lastikli) ifadesi, lastiğinizin bir iç lastiğe ihtiyaç duymadığını gösterir. Bazı tekerlekler için bazen bir iç lastiğin (şambrel) gerekli olduğunu unutmayın, ancak bu gibi durumlarda şambrel ve lastiğin uyumlu olup olmadığını değerlendirmek gerekir.

Aksine, "Tube type" (iç lastikli) ibaresi lastiğe şambrel (iç lastik) takılması gerektiğini gösterir.

Peki avantajı nedir? İç lastiksiz lastikler daha hafiftir, daha fazla yakıt tasarrufu sağlar ve kullanım sırasında şambrelle gelebilecek hasarlar nedeniyle genellikle daha güvenilirdir.

Lastik Basıncı Nasıl Okunur?

Lastiğin yanağında, lastiğin azami yükünü ve basıncını gösteren işaretler (MAXLOAD ve MAX PRESS gibi) bulunur. Ancak bunlar, aracınız için gerekli yük ve basınç değerleri olmayabilir.

Lastiklerinizin aracınızda doğru performans gösterdiğinden emin olmak için, araç üreticiniz tarafından önerilen lastik şişirme basıncına uymanız gerekir. Bu bilgileri normal şartlarda kullanıcı el kitabında veya sürücü kapısında ya da yakıt deposu kapağının üzerindeki etikette bulabilirsiniz.

Lastik Tarih Kodu Nasıl Okunur?

Lastik tarih kodu ise diğer lastik işaretlerinin bulunduğu DOT (ABD Ulaştırma Bakanlığı) alanında görünür. İlk kod ABD pazarı gereksinimleri içindir. Tarih kodu dört rakam ile en sonda görüntülenir. İlk iki rakam haftayı, son iki rakam ise üretim yılını belirtir. Bu örnekte, lastik tarih kodu 4714'ü göstermektedir, bu da lastiğin 2014 yılının 47. haftasında üretildiği anlamına gelir.

Lastiğin kullanım ömrünün sonuna gelindiğinde ise tek gösterge lastiğin aşınıp aşınmadığıdır. Bu, lastik [aşınma göstergesi](#) yardımıyla ölçülebilir.

Lastiğin Maksimum Aşınma Seviyesine Ulaşıp Ulaşmadığını Nasıl Anlarım?

Lastiğinizin üzerinde lastik aşınma göstergesi bulunur. Bu küçük 1,6 mm yüksekliğindeki sırtlar lastik desenleri arasında bulunur.

Lastiğinizin üzerindeki sırt deseni lastik aşınma göstergesiyle aynı seviyeye geldiğinde lastik, minimum diş derinliği seviyesine ulaşmış demektir.

Lastik işaretlerinin anlamı: Karlı dağ ve M+S ibaresi

1 - Karlı dağ

Lastiğinizin üzerinde 3 zirveli dağ kar tanesinden oluşan bir logo olabilir. Bu, üç zirveli dağ kar tanesi veya 3PMSF etiketidir: kar veya kış lastikleri için en yeni standarttır. Bu şekilde işaretlenmiş lastikler için objektif bir test olduğundan bu lastikler minimum düzeyde kış performansı güvencesi sunar. Lastiğinizdeki bu logo, örneğin bunun kayak merkezleri gibi yönetmelik kapsamındaki bölgelere erişmek için tavsiye edilen ekipman olarak kabul edilmesini sağlar.

2 - M+S ibaresi

Bazı lastikler, dört mevsim ve kış lastikleri de dâhil olmak üzere lastik yanaklarında M+S ile işaretlenmiştir. Bu harfler sadece "Çamur" ve "Kar" ifadelerini ifade eder ve lastiğin üreticiye göre "kar" lastiği olduğunu gösterir.

Bununla birlikte kış koşullarında sadece M+S işareti bulunan lastikler, düzenleyici testlerine tabi değildir.

Sadece "3PMSF" işaretli lastikler, karlı zeminde kullanım için özel olarak tasarlanarak ve objektif testlerde tüm gereklilikleri yerine getirerek gerçek kış performansını garanti eder.

Kış sertifikalı lastiklerde (M+S ve/veya 3PMSF işareti) hız kapasitesi orijinal yaz lastiklerinden daha düşük olabilir. Bu nedenle, kış lastikleri takılıyken araç hızı gerektiğinde buna göre sınırlandırılmalıdır. Bazı ülkelerde, örneğin aracın teorik hız sınırının lastiklerin hız limitinin üzerinde olabildiği durumlarda, aracın içinde sürücü tarafından açıkça görülebilen bu düşük hızı gösteren bir etiket gerekebilir.

Lastik Ebatları Nasıl Okunur ?

Lastik ebatları, tipik olarak lastiklerin yan tarafında bulunan bir dizi rakam ve harfle gösterilir. Bu işaretleme, lastiğin boyutunu, genişliğini, yanak yüksekliğini, jant çapını ve diğer bazı önemli özellikleri belirtir. Bir lastiğin ebat açıklamalarını öğrenmek için aşağıdaki maddeleri inceleyebilirsiniz.

Örnek Lastik Ebatı: **205/55R16 91V**

1. 205: Bu rakam, lastiğin taban genişliğinin milimetre cinsinden gösterir. Bu örnekte, lastik 205 milimetre genişliğindedir.
 2. 55: Bu rakam, lastiğin yanak yüksekliğini belirtir. Yanak yüksekliği, lastiğin genişliği ile orantılıdır ve yüzde olarak ifade edilir. Bu örnekte, yanak yüksekliği lastiğin genişliğinin %55'i kadardır.
 3. R: "R" harfi, bu lastiğin yapı tipini belirtir ve "radial" anlamına gelir. Çoğu modern lastik radial yapıdadır.
 4. 16: Bu rakam, lastiğin jant çapını inç cinsinden gösterir. Bu örnekte, lastik 16 inçlik bir janta uyar.
 5. 91: Bu rakam, lastiğin yük endeksini belirtir. Yük endeksi, lastiğin taşıyabileceği maksimum yükü belirler. Bu örnekte, lastik 91 yük endeksine sahiptir.
 6. V: Bu harf, lastiğin hız sembolünü gösterir. Hız sembolü, lastiğin belirli bir hızda güvenle kullanılabileceği maksimum hızı belirtir. Bu örnekte, "V" hız sembolü, lastiğin 240 km/saat (149 mph) hıza kadar kullanılabileceğini gösterir. Bu ebatlar lastiğin yan tarafında genellikle kabartma harflerle veya renkli işaretlerle belirtilir.
- Doğru lastik ebatlarını seçmek, aracınızın performansı ve güvenliği için önemlidir. Araç üreticinizin önerdiği lastik ebatlarını ve özellikleri dikkate almanız önemlidir.

Lastik Hava Basıncı Nasıl Kontrol Edilir?

Lastikler devamlı olarak basınç kaybı yaşadığından ve sıcaklığın etkisiyle bu kayıp artabileceğinden hava basıncını düzenli olarak kontrol etmeniz gerekir. Hava basıncı adım adım şu şekilde kontrol ediliyor:

1. Otomobil aksesuarları satan bir mağazadan basınç ölçer satın alın ya da servisteki basınç ölçeri kullanın.

2. Lastik supaplarını çıkarın.
3. Basınç ölçer ile lastik supaplarına baskı uygulayın.
4. Göstergedeki basınç değerini tavsiye edilen değer ile karşılaştırın.
5. Basınç seviyesi ideal düzeye gelene kadar lastikleri şişirin ya da havalarını indirir.
6. Supap kapaklarını takın.

Lastik Hava Basıncı Kaç Olmalıdır?

Lastiklerin basıncının ideal düzeyde olması güvenli bir sürüşün olmazsa olmazlarından. Bu yüzden araç lastiklerinin basıncı ayda bir ve uzun yola çıkmadan önce mutlaka kontrol edilmelidir. Lastik üzerinde de yazılı olan, ideal basınç değerlerini aşağıdaki tablodan inceleyebilirsiniz.

• Lastik basınç değerleri kaç olmalı?

LASTİK EBADI	NORMAL YÜK		TAM YÜK	
	Ön	Arka	Ön	Arka
	bar (psi)	bar (psi)	bar (psi)	bar (psi)
175/65 R14	2.1 (31)	1.8 (26)	2.4 (35)	3.2 (46)
195/50 R15	2.1 (31)	1.8 (26)	2.4 (35)	3.2 (46)
195/45 R16	2.2 (32)	1.8 (26)	2.4 (35)	3.2 (46)
195/40 R17	2.2 (32)	1.8 (26)	2.4 (35)	2.8 (41)
195/60 R15	2.1 (31)	2.1 (31)	2.4 (35)	2.6 (38)

Lastik basıncının çok yüksek olmasının da çok düşük olmasının da aracınıza ve sürüş kalitenize çeşitli zararları olduğunu bilmelisiniz. Düşük hava basıncı lastikler kullanmanın tek bir mantıklı gerekçesi kumlu zeminde güvenle ilerlemektir.

Lastiklerde, yüksek hava basıncının ve düşük hava basıncının da zararları olduğunu bilelim.

Kaynakça:

- 1) Araç Lastikleri Teknolojisi ve Karayollarından İstatistik Sonuçlar "Orhan Cavit GEREDELİOĞLU" MMO yayını 1998
- 2) Lastik Seçimi ve Sınıflandırma "MEGEP Modülleri"
- 3) Lastik Sanayi ve PETLAS "TMMOB Yayını" 1994
- 4) Taşıt Lastikleri ve Kaplanmış Lastikler "Orhan Cavit GEREDELİOĞLU" MMO yayını 2009 Yayın No 502
- 5) STARMAXX Lastikler Teknik El Kitabı 2020